Günün Akisleri

Haliç vapurları ve Belediye

Bir zamanlar efsanevî güzelliği ile dünya edebiyatına giren Haliç, bir mezbele halini alıp da Kâğıthane deresi de Saadâbâd âlemlerinin hasretile çamurlaşalıberi, İstanbulun bu güzel mıntakasının üzerine bir uğursuzluk çöktü. Eyübün kaymağı unutuldu, onun yerine İstanbulun bu sakin köşesinin ismi telâffuz edildiği zaman hatıra selvi ve mezar taşı gelmiye başladı, lâle devrinin helva sohbetleri yerine Kâğıthanede, o da senenin yalnız bir gününde, süflinin süflisi, rakı âlemleri peyda oldu. Nâralar, çatlak zurnalar, incesaz takımlarının âhangisini susturdu ve zavallı Haliç Şirketi de sandalların, iki çiftelerin, piyadelerin, yalı kayıklarının yerini medenî bir gayretle tutayım derken, bu ateşi sönen dekorun öldürücü hayatına uyarak bugün destekle yaşıyan biçare bir hal aldı.

Haliç idaresi ve Münakalât Vekâleti

Haber aldık ki, Münakalât Vekâleti, bu kendi ihtizarile uğraşan müesseseyi himayesi altına alarak inhitattan kurtarmak istiyormuş. Biz bu fikre, eğer Haliç vapurları idaresinin kazanamamamasındaki hikmet, işlediği muhitin fakrından ileri gelmeyip de kendi mes'uliyetinden tevellüd etseydi, iştirak ederdik. Fakat öyle semtler vardır ki, zaman ve zeminle itibar kazanırlar veya rağbetten düşerler. Haliç Şirketi de tıpkı güzel Haliç gibi, zamanın bu önlenemez sillesini yedi.

Kanunlarda müsade etmez

Diğer taraftan şirket de henüz tasfiye edilmiş değildir ve bugün hakikaten mevcuttur. Belediyenin işe müdahalesi, sırf bir âmme hizmetini sekteye uğratmamak kasdile yapıldığına göre, şirkete, Belediyenin de temellük etmiş olduğu söylenemez.

Bir prensip meselesi

Şahsan, Belediye hudutları içindeki nakil vasıtalarının Belediyeler tarafından işletilmesi fikrine, birtakım nazarî sebeplerden dolayı taraftarız ve hattâ bilfarz Tramvay İdaresinin vurdum duymazlığına bizzat şahit olduğumuz halde tatbikattaki zaaflarımızı görerek bu fikrimizi de değiştirmiş değiliz. Onun için de eğer bu Haliç vapurunun artık düşünemez hale gelen başlarını mutlaka bir yere bağlamak lâzımgelirse, bu nankör vazifeyi de Belediyenin omuzlarına yüklemek lâzımdır.

Âdil bir hal tarzı

Buradan bir İstanbul hemşerisi sıfatile diğer bir hüküm daha çıkaracağım ve bana:

— Denizyolları İdaresi, Münakalât Vekâletine bağlı olarak pekâlâ işliyor, diyenlere de:

Yine nazarî olarak ve belki de bir hemşeri gayretile, Adalar, Yalova, Kadıköy vapurlarını da Belediyeye vererek Belediyenin varidatını arttırmak daha âdil bir hal tarzı olur, cevabını vereceğim.

C. B.

Haydarpaşa lisesi mezunlarının bugünkü konseri

Haydarpaşa Lisesi Mezunları Cemiyeti bugün sat 16.30 da Eminönü Halkevi salonunda yıllık konserini verecektir.

Enver Göksoy, Sedat Aslıhan, Turgut Yürür gibi güzide gençlerin çalacağı meşhur bestekârlardan seçilmiş mutena parçalarla bu konserin hakikî bir musiki ziyafeti olacağı tahmin edilmektedir.

Tasviri Efkâr

Nüshası (5) Kuruştur

Abone Şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	yoktur.

DİKKAT :

Dercolunmıyan evrak iade olunmaz.

Mart : Cumartesi

1360 H. Safer 2	1	1356 Rumî Şubat 16
Gün: 60		Kasım 114

Vakitler	Ezanî S.	Ezanî D.	Vasatî S.	Vasatî D.
Güneş (Yarınki)	12	33	07	33
Öğle	06	26	01	27
İkindi	09	34	16	35
Akşam	12	00	[illegible]	00
Yatsı	01	[illegible]	20	29
İmsak (Yarınki)	10	53	05	54

SON HABERLER

Ankara - İstanbul yolu 7 saate iniyor

Mühendisler güzergâhta tetkikat ile meşgul oluyorlar

İstanbul - Ankara hattı ve yeni güzergâh

Ankara, 28 (Hususî Muhabirimiz telefonla bildiriyor) — Demiryollarımıza ait yeni bir projenin imkân nisbetinde ve peyderpey tatbikine karar verilmiş ve bu maksatla muhtelif yerlere mühendisler gönderilmiştir. Bunlar demiryollarının geçeceği arazide tetkikat yapacak ve münasip görecekleri yerleri tespit ederek plânlarını hazırlıyacaklardır.

Evvelâ inşa edilecek hatların en mühimi, şimdi 14 saat süren Ankara — İstanbul yolculuğunu yedi saate indirecek olan hat teşkil etmektedir.

Bu hat Ayaş ve Beypazarını takiben, Bolu üzerinden geçecek ve Adapazarı [illegible] tarikile Haydarpaşaya bağlanacaktır.

Ayrıca bir hat da Boludan Gerede tarikile Zonguldağa bağlanacaktır.

Gestapo'nun Suriyedeki faaliyeti

Londra, 28 (A.A.) — Afi:

Almanların Beyruttaki faaliyetleri hakkında öğrenildiğine göre Vichy hükûmeti Nazi casusluk sistemini bertaraf etmiye uğraşmaktadır. Nazi casusluk teşkilâtının merkezi Suriyenin merkezinde faaliyette bulunmaktadır. Gestapo buradan kısa dalgalı verici bir telsiz âleti vasıtasile Berlinle muhabere etmektedir.

İngiliz ordusundaki Arap ve Yahudiler

Londra, 28 (A.A.) — Salâhiyetli bir kaynaktan öğrenildiğine göre, Filistindeki Yahudi ve Arap kıtalarına kayıt muamelesi memnuniyeti mucip bir şekilde muntazaman devam etmektedir. Halen Yakınşarktaki İngiliz ordusunda 6.000 Yahudi ve 3.000 Arap hizmet etmektedir.

Cebelüttarıkta hava tecrübeleri

Algeciras, 28 (A.A.) — Stefani:

Dün gece Cebelüttarıkta birçok hücumların ve müstahkem mevkiin projektörlerinin iştirakile hava hücumları ve müdafaası talimleri yapılmıştır. Motör gürültüleri Algeciras ve civarı halkı üzerinde büyük bir tesir bırakmıştır.

Arjantinin bir teşebbüsü

Bitaraf vapurların Arjantin ticaret filosuna ithali isteniyor

Buenos - Aires, 28 (A.A.) — Havas:

Amerikan radyosunun verdiği bir habere göre Arjantin hükûmeti, Arjantinde bulunan bitaraf ve muharip devletlere ait vapurları Arjantin ticaret filosuna ithal etmek müsaadesini istihsal için uğraşmaktadır. Ticaret vapurlarının noksanlığı ve Avrupa piyasalarının kapalı bulunması Arjantinde vahim bir buhran doğurmuştur. İcap eden müsaadeyi elde etmek için Alman, İngiliz ve Amerika Büyük Elçilerile görüşen Hariciye Nazırı Guillermo Rothe nikbinliğini izhar etmiştir. Büyük Elçiler muharip devletlere ait harp gemilerinin Arjantin tarafından ticaret maksadile kullanılacak vapurları iz'aç etmiyeceklerini ihsas etmişlerdir.

Rumanyanın iktısadî ablukası

Kanberra, 28 (A.A.) — Avustralyanın düşman arazisi ilân edilen Rumanya ile ticaret mübadelelerini kestiği bildiriliyor.

Bu tedbir, İngiliz ablukasının Rumanyaya teşmili kararına uygun bulunmaktadır.

ÖLÜMÜ MÜNASEBETİLE

XIII ncü Alphonse

Yazan: Winston Churchill

Kral doğmuş olmak, hiçbir vakit Kraldan başka bir şey olmamış bulunmak, 46 sene hüküm sürmek ve tahttan indirildiğini görmek! İlerilemiş bir yaşta, meçhul ve yeni şartlar ortasında, yeni bir haleti ruhiye içinde ve asla tecrübe edilmemiş bir içtimaî mevkide ömrünü vakfeylediği istidadından tamamen uzaklaşmış bir halde hayata tekrar başlamak vaziyetinde bulunmak; işte bu hakikaten pek müellim bir tali tecellisidir! Kendinde olan en iyi şeyleri vermiş, ıztırap ve tehlikeden yılmamış büyük işler başarmış, yirminci asrın tehlikeleri ortasında memleketini sevku idare etmiş, refah ve şöhretinin arttığını idrak etmiş bulunmak ve sonra birdenbire iftihar ettiği milleti tarafından atılıverdiğini görmüş olmak, işte bu, hakikaten bir fânînin ruhunu öldürmek için kâfi bir felâkettir!

On üçüncü Alphonse, babasının ölümünden sonra doğmuş bir çocuktur. Taht onun beşiği olmuştu. Pek sıkı bir tahsil ve terbiye görmüş, ayni zamanda üçüzlü bir inzıbata tâbi olarak yetiştirilmiştir: Askerlik, din ve ders inzıbatı.

Mektebin bahşettiği güçlüklere mukavemet etmek hassasından mahrum kalan, nahif sıhhatli genç Prens Alphonse, seciyesini ve bünyesini, açık havada yaşamak suretile, kuvvetlendirmek imkânını bulmuştur. Böyle Kral gibi yaşamak şüphesiz bir çok çocukları şımartabilirdi. Fakat o, bir yüzücü, bir binici, bir tırmanıcı olmak arzusunu beslemeyi bildi.

Alphonse, rüşd yaşına henüz girmişti ki «tehlike» isimli bir muallim, Kralın tedrisat programına dersleri ni ilâve eyledi. Siyasî İspanyanın ayak takımı arasında bir çok gizli cemiyetler mevcuttur. Bombalar ve tabancalar bunlara iğrenç olduğu kadar da kanlı olan bir oyunun cazibesini bahşeder.

Herkes, İspanya hükümdarlarının düğün alayının yapıldığı günü kan ile lekeliyen faciayı hâlâ hatırlar. Bereket versin bombayı atan cani cinayetini işlemekte gecikmiş, genç Kral ile Kraliçe geçtikten sonra elindeki paketi atmıştı. Kral o gün soğukkanlılığını isbat etmiş, büyük bir heyecan ve telâş içindeki halkı teskin için Balkonda görünmüş, açık bir otomobille düğününü tesit etmek için İspanyanın her tarafından gelmiş olan tebaası arasında dolaşmıştı.

Kral, hayatında maruz kaldığı diğer tehlikeleri de bu haleti ruhiye ile karşılamıştır.

Kendisine tesadüf etmek şerefine ilk defa, 1914 ilkbaharında Madridi ziyaretim esnasında nail oldum. Beni yemeğe çağırdı, yemekten sonra hususî bir salonda gayet samimî olarak görüştük. Madride (Polo) oynamak üzere gitmiştim. Oyun sahasında Kral ile bir kaç kere daha buluştuk. Bir gün beni uzun bir otomobil gezintisine davet etti. Bir aralık Avrupanın buhranlı vaziyetinden bahis açmıştık. Kralın birdenbire sorduğu şu sual ile karşılaştım:

— Mösyö Churchill, bir Avrupa harbine ihtimal veriyor musunuz?

— Bazan evet, diye cevap verdim. Bazı anlarda da ihtimal vermiyorum.

— Benim de ihtisasım bu merkezdedir.

Bu muhavere üzerine birlikte geleceğin omuzlarına yüklenecek gibi görünen muhtelif ihtimallerini tetkik eyledik.

Tarihî zaruretle ve muhtelif sınıfların biribirine tamamen zıt temayülleri İspanyanın Büyük Harpte bitaraf kalmasını icap ettiriyordu. Bitaraf kaldı ve harbe karışmamaktan şüphesiz büyük faydalar temin etti.

İlk defa 1914 de vâki olan temasım, İngiltereye yaptığı müteaddit

Winston Churchill

ziyaretler esnasında devam eyledi. Her defasında, Kralın memleketinin menfaatlerini ihata eden derin bir nüfuzu nazara malik olduğunu ve milletinin refahı ve terakkisi için faal bir surette meşgul bulunduğunu müşahede eyledim.

Kralın neşesini hiçbir şey bozamazdı. Uzun seneler merasim kaidelerine tâbi olması, devlet endişeleri, etrafını saran tehlikeler, hiçbir şey onun şen çehresini karartmamış, çocukça eğlencelerinden onu mahrum etmemiştir.

Saltanatın sukutunu intaç eden kargaşalıkların, neticeyi elde etmeleri pek yavaş olmuştur. Bunların menşeini parlamento usulünün fesinde, hakikatlerle ve amme iradesile temasın kesilmesinde aramalıdır. Kargaşalıklar bu fesihle bu temas kesilmesinden doğmuştur.

Dahilen parçalanmış olarak sun'î bir şekilde teşkil edilmiş olan fırkalar, ancak başlarında vaziyete hâkim olabilecek ve iktıdar mesuliyetini hakkile taşıyabilecek pek az devlet adamı bulunan, zayıf hükûmetler silsilesi vücude getirebilmişlerdir.

İspanyol siyasetçileri Britanya fırkalarını biribirlerine bağlıyan şeref anlaşmasına riayet etmiyorlar, tahtı takbih etmekten de geri kalmıyorlardı. Kabineler ve Vekiller iskambil kâğıdından kurulmuş şatolar gibi biribirini takiben devriliyordu. Ve devlet işlerinin sıkletini Kral taşımakta tereddüt etmiyordu.

Bu esnada Fas isyanı uzadıkça uzuyor, milletin hoşnutsuzluğu da artıyordu. Bu hoşnutsuzluk, İspanyanın harpte bitaraf kalmış olmasından mütevellit servete ve refaha rağmen büyüdü. Diğer tarafta kilise ile ordu, parlamentonun içine düştüğü kısır vaziyetten istifade ederek biribirine karşı amansız bir şekilde mücadeleye girişmişlerdi.

XIII. Alphonse, insan ve Kral olarak nasıl muhakeme olunacak?

Şuurlu bir şekilde iktıdarı elinde bulunduran 30 senelik bir saltanat devresinin kapanmış olduğu şu sırada bu sualleri sormak lâzımdır. Bu devrin bilhassa sonu acı olmuştur. Madridin gün görmüş sarayında hemen hemen yalnız, hemen hemen arkadaşsız kalmış ve hasım kütleler, yığınlar tarafından ihata edilmiş olan Kral Alphonse, tahttan ayrılmak, memleketten gitmek icap ettiğini biliyordu. Bu, nihayete eren bir devirdi. Onu müstebit bir Kral mı, yoksa mahdut iktıdarı haiz meşrutî bir Kral mı addetmeli? O, Avrupa milletler ailesinin, en eski dallarından birinin 30 sene müddetle hakikaten reisi miydi, yoksa sade taliin Kral olarak dünyaya getirdiği sevimli bir sporcu, bir polo oyuncusu muydu? İspanyayı düşünüyor muydu, yoksa sırf kendini mi düşünüyordu? İspanyayı sevku idare etti mi, yoksa yalnız saltanat mı sürdü?

Bu suallerin kat'î cevaplarını ancak tarih verebilecektir. Maamafih, biz, şimdiden, XIII. Alphonse'ün, soğukkanlı, ne yaptığını bilir bir siyasî olduğunu ve Krallık hak ve imtiyazlarının kendisine bahşeylediği nüfuzu, bütün kuvvetile, memleketinin siyasetini ve mukadderatını sevku idareye sarfeylediğini söyliyebiliriz.

Krallar da, bütün insanlar gibi, felâkete tahammül ediş şekline ve derecesine göre muhakeme olunurlar. Pek doğru olarak, cesaret insanların mümeyyiz vasıflarından biri olarak telâkki olunur. Çünkü diğerlerini temin eden odur. XIII. Alphonse gerek şahsı tehlikede bulunduğu sırada, gerek siyasî darlıkta bulunduğu anlarda cesaretini bol bol isbat etmiştir. Bundan bir çok seneler evvel müşkül bir vaziyet karşısında Kral Alphonse şu mağrur cevabı vermişti: «Ben tahtta doğdum, tahtta öleceğim!»

Onun, hayatında almak mecburiyetinde kaldığı en müşkül karar olan tahttan feragat kararını, içtinabı imkânsız bir tazyık tahtında, son saniyede almış olduğu tahayyül edilmemelidir. Alphonse, bir sene evvel, Kral sıfatile, milletinin kanunu esasiye uygun olarak saltanat veya cümhuriyetten birinden birini tercih hususunda izhar edeceği iradeye muhalefet etmiyeceğini bildirmişti.

Bir sene sonra yapılacak umumî intihabın neticesine göre hareket olunacaktı. Bu intihap yapılamadı. Buhran, beklenmedik bir anda, birdenbire patlak verdi. Belediye seçimleri vesile teşkil etti. Şiddet ve küfür kullanılmıya başlandı. Kral, silâhla mukavemet etmek imkânlarını haizdi. Fakat, mevzuubahsolan şahsı idi. Sırf şahsı için İspanyol kanının kardeş elile dökülmesine müsaade edemezdi ve sarayda (Yaşasın İspanya) diye ilk bağıran o oldu.

Şüphesiz hatalar işledi. Belki de diğer devlet reisleri kadar işleri. Asrımızın iyi tayin edilmemiş bulunan ihtiyaçlarını tatmin eylemek hususunda diğer devlet reislerinden fazla bir muvaffakıyet te elde edemedi. Fakat o, uzun ve güç seneler zarfında, memleketine karşı daima mutlak bir sadakat hissile hizmet etti ve milletine karşı derin ve samimî bir hürmet ve aşk besledi.

Roosevelt

Radyoda bir hitabede bulunarak lâyihanın kabul edileceği kanaatini izhar etti

Vaşington, 28 (A.A.) — Reisicümhur Roosevelt Amerikan milletine hitaben radyoda bir hitabede bulunmuştur.

Roosevelt, demokrasilere yardım lâyihasının kabul edileceği kanaatini izhar etmiş ve bu lâyihanın tatbikinin garp yarı küresinin müdafaası hususunda çok büyük bir ehemmiyeti olduğunu söylemiştir.

Bullit, Amerikada örfî idare istiyor

Vaşington, 28 (A.A.) — Amerikanın Fransadaki eski Büyük Elçisi Bullit, Amerikada silâh imalâtını arttırmak ve çabuklatmak için örfî idare ilânını istemiş ve demiştir ki:

Eğer Almanya mağlûp olmazsa, bütün dünyaya tahakküm edecektir.

Bir buçuk milyar dolarlık yeni tahsisat

Vaşington, 28 (A.A.) — Mebusan Meclisi, ordu ve donanmanın ihtiyacı için 1 milyar 533 milyon dolarlık tahsisatı kabul etmiştir. Lâyiha şimdi Âyan Meclisinin tasvibine arzedilecektir.

Hitler, Japon Elçisile görüştü

Berlin, 28 (A.A.) — Hitler bugün öğleyin yeni Japon Elçisi General Oşimayı kabul etmiştir. Japon Büyük Elçisi Hitlere itimatnamesini vermiştir.

Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentrop mülâkatta hazır bulunmuştur.

Japon Hariciye Nazırı Berlin ve Moskovaya gidecek

Londra, 28 (A.A.) — Şanghaydan gelen haberlere göre, Japon Hariciye Nazırı Matsuoka yakında Berlin ve Moskovaya gitmek tasavvurundadır.

Bu haberin doğruluğundan şüphe ettirecek hususî hiçbir sebep mevcut olmamakla beraber, Londrada teyidine imkân hâsıl olmamıştır.

KÂH dünden bugünden

Karilerimi arıyorum

«Eski gazeteci arkadaşımız Server Rıfat İskit'in yazılarını günaşırı bu sütunlarda okuyacaksınız. Tasviri Efkâr, bu kıymetli muharrir arkadaşı da kendi yazı ailesine kazandırdığından dolayı büyük memnuniyet duymaktadır.»

Arz devrine, tarih seyrine devam ediyor. Şairin «müselsel macera» diye tavsif ettiği «şuunatı âlem» devam ededursun, fıkra muharrirleri de hayatın acılarını tadile, hâdisata ait telâkkilere daha mülâyim çeşni vermiye uğraşmakta devam ediyorlar ve edeceklerdir.

Hâdisatı daha müsait tarafından görmiye alıştırmak için iyi teviller yapmak, bozuk sinirlileri biraz gıdıklamak, hulâsa karii hayat zorluklarına karşı daha mukavim, daha neşeli ve müsait bir şekilde hazırlamak için çalışan muharrirler, yorulmadan, bıkmadan onlara hayat ve kitap sahifeleri arasından birçok tecrübeler ve bilgiler nakledip duruyorlar.

Eski tarihin Forum ve Ağvarları yeni zamanda vazifelerini gazetelere devredeli, oraların hatiplerini de gazete muharrirleri istihlâf ettiler. Türkiye gibi matbuatı serbest memleketlerde gazeteler tıpkı o meydanlar ve muharrirler aynen o hatipler ve kariler ise o meydanların halkı ve o hatiplerin talebeleri ve dinleyicileridir.

Bilmem siz de dikkat ettiniz mi? Her bendi cihanın bir köşesinden nişan veren gazeteler cihan haritasına ve fıkra, makale köşeleri de o cihan içinde birer ülkeye pek benzerler. Hele hele o ülkelere kurulmuş olan muharrirlerin birer reisten ve hükümdardan hiç farkları yoktur.

Evet, hususî köşesi bulunan her muharrir bir hükümrandır. Onun âdeta bir nevi tabli, alemi vardır ve kendisine mahsus emri, nehyi, saltanatı mevcuttur. Onlar; harpler, sulhler antant, pakt kordiyaller yaparlar ve hattâ resmî tebliğ ifadesile bunları, tâbileri olduğunu zannettikleri karilerine ilân bile ederler. Tıpkı hükûmetler gibi galip gelirler veya mağlûp olurlar, zaman zaman kuvvetlenirler veyahut kuvvetten düşerler, bazan üste çıkarlar ve bazan da batarlar.

Bu ülkelerden ve hükümdarlardan bugünkü tarihin zulmüne uğrayıp batanların yekûnu henüz mühim bir şey tutmuyor. Fakat dünya harbinin doğurduğu buhranların kâğıt üzerindeki tesiri böyle devam ederse bu yekûn kabarabilir. Çünkü, gazetelerin sahaları daralalı bu ülkeler küçülüyor ve azalıyor, kendini bu küçük ülkelere uyduramıyan hükümdarlar da kayboluyor.

Biraz da, sesli film çıkınca sesi müsait olmıyan artistlerin ortadan çekilmesine benziyen bu hâdise, bugünkü muharrire kısa yazmak mecburiyetini ihtar ediyor. Esasen kariin uzun yazıya da pek tahammülü kalmadı.

O halde, yeniden bir köşe işgaline özenen bir muharririn şimdiden iki büklüm bir tavırla, köşesine sığınıp büzülmesi lâzımgeliyor. İşte ben bunlardan biriyim. İmkân dahilinde kısa yazmıya çalışacağım ve becerebilirsem sözümü bir sütundan fazla da uzatmıyacağım.

Şunu da ilâve edeyim ki, ben tabli, alemi olan muharrirlerden değilim ve harba darba da pek niyetim yok. Şurada kısa konuşmak şartile kitaplardan biraz bir şey nakletmek, karii üzmeden, sıkmadan kendisini faydalı bir şekilde meşgul etmek ve ni[illegible] sak lıyayım; bu arada kendimi de onlara beğendirmek hevesindeyim.

Maksadım, harbin korkunç haberlerinden uzak tutarak, onlara bu harpsız ve darpsız sütunda hoşça vakit geçirtmektir. Ken dilerile beraber bu sakin köşede günün mevzularına temas eden eski ve yeni tarihle muhtelif bilgi kitaplarını karıştıracağız ve «Kâh dünden, kâh bugünden» demvurarak günlerimizi beraberce geçireceğiz. Onların hoşuna gitmiye çalışacağım için de behemehal anlaşacağız.

Server İSKİT

İngilizler Meis adasından çekildiler

Londra, 28 (A.A.) — Harbiye ve Bahriye Nezaretlerinin müşterek tebliği:

Salı günü Meis adasına ihraç edilen İngiliz kuvvetleri kendilerine verilen vazifeyi ifa eyledikten sonra hâlen adadan çekilmişlerdir.

Amerikada silâh altına alınanlar

Vaşington, 28 (A.A.) — Harbiye Nazırı Stimson 130 ilâ 150 bin kişinin önümüzdeki martta silâh altına alınacağını ve bu suretle ordu mevcudunun bir milyon eri geçeceğini bildirmiştir.

Hikâye — KÖPEK BALIĞI

Hans Bauer'den Çeviren : **Nuri AKGÜN**

Meşhur plâj şehrinin bütün otelleri doluydu. Banyo mevsiminin en civcivli zamanıydı.

Bir sabah, lüks plâj otelinin müdürü odasında oturmuş, açık pencereden plâjın şirin parkını seyrediyor, bir taraftan da misafirleri memnun edecek yeni sürprizlerin plânını tasarlıyordu.

Bu sırada bayan daktilo odaya girdi ve bir bayın derhal direktörle görüşmek istediğini haber verdi.

Az sonra ziyaretçi direktörün odasındaydı. Direktör, büyük bir nezaketle yer gösterdi. Fakat yabancı adam hiç te işi merasime boğmak istemiyordu. Daha kendisine gösterilen koltuğa oturmadan âşikâr bir heyecanla söze başladı:

— Bayım! Size kötü bir haber vermek mecburiyetindeyim.

Bu sabah bir yelkenli ile biraz denize açıldım. Sahilden henüz bir kaç kilometre uzaklaşmıştım. Denizde büyük bir balık gözüme ilişti. Evvelâ pek ehemmiyet vermedim. Fakat çok geçmeden balık yelkenlinin etrafında daireler çizmiye başladı. Hattâ bir kaç defa da kendini hızla yelkenliye çarptı. Artık vaziyeti anlamıştım. Bu, bir köpek balığıydı! Evet, onu gayet iyi tanıdım. Batık gözlerini ve geriye kaçık ağzını gayet iyi gördüm. Yanılmış olmama katiyen imkân yok. Plâjda bir köpek balığı vardır. Hattâ belki de bir hayli...

Direktör keyifli ve gamsız gülüyordu:

— Köpek balığının burada işi ne? Bu plâjın tarihinde böyle şey görülmemiştir. Herhalde bir kedi balığını köpek balığı zannetmiş olacaksınız!

Ziyaretçi, sesinin perdesini yükselterek cevap verdi:

— Bir köpek balığını bir kedi balığından ayırmasını çok iyi bilirim. Gördüğüm şey köpek balığıydı. Başka hiçbir şey değildi ve olamaz.

Müdür kızmıştı:

— Fakat nihayet mesuliyetini üzerinize alamıyacağınız bir iddiada bulunduğunuzu hatırlatmak isterim.

Yabancı, sesini büsbütün yükselterek:

— Rica ederim, bayım, dedi. Bana değil, ortadaki hakikate kızmanız lâzım...

— Fakat ortada hiçbir şey yok. Ya yanlış bir müşahedenin kurbanısınız veyahut da hayvanlar hakkında bilgisizliğinizin...

Ziyaretçi yumruğile masaya vurarak haykırdı:

— Ne söylediğimi de biliyorum, gördüğüm şeyin ne olduğunu da... Bir köpek balığı gördüm diyorum. Evet, köpek balığından başka hiçbir şey değildi bu...

Direktör, hemen pencereye koştu. Camı indirdi. Birden aklı başına gelmiş, gafletten ayılmıştı. Bu adamın söylediği sözleri, yabancıların duyması, mahvolmak demekti.

— Rica ederim, düşünün bir kere!.. dedi. Böyle bir köpek balığı dedikodusunun ağızlarda dolaşması bizi mahveder. Bu vaziyette kim bir daha cesaret eder de suya girer? Müessesemizin şerefli ismine vurulan darbe cidden pek ağır olur. Bunları hiç hesaba katmıyor gibi görünüyorsunuz.

Direktör yeni bir itirazı karşılamıya hazırlanmış gibiydi. Fakat o, hiç oralı değildi. Hiç sesini çıkarmıyor, dikkatle direktöre bakıyordu. Direktör de ayni dikkatle karşısındakini süzmiye başladı. Vaziyeti biraz anlar gibi olmuştu: Bu yabancı, köpek balığı hikâyesinin otele getireceği zararları pekâlâ biliyordu ve bunu bilmemezlikten gelmekte de hiçbir kazancı yoktu... Küçük bir fasıladan sonra direktör kat'î bir ifade ile:

— İddianız boştur, isbat edilemez. Böyle bir şeyin olmasına imkân yoktur ve inanmıyorum, dedi.

Yabancı, daha kat'î bir ifade ile cevap verdi:

— İddiam ne boştur, ne de her hangi bir suretle çürütülebilir. Siz inanmıyorsanız zararı yok. Başkaları inanır herhalde...

Direktör oturduğu yerden fırladı:

— Büyük bir müessesenin şerefile oynamak cesaretini gösteremezsiniz. Sonra sözlerinizin hesabını mahkeme huzurunda vermek mecburiyetinde kalırsınız.

— Daha âlâ! O zaman mahkeme kürsüsü, iddiamın daha büyük bir muhitin alâkasını çekmesine imkân vermiş olur.

Yabancı, gitmiye hazırlanıyordu. Direktör fena halde şaşırmış, âdeta kendini kaybetmişti. Telâşla:

— Acele etmeyiniz! diye kekeledi. Maksadım size bir isnatta bulunmak değil. Haksızsınız demiyorum size... Fakat ne müşkül bir mevkide olduğumu takdir edersiniz herhalde... Şüphesiz böyle mükemmel bir müessesenin mahvolmasını, hattâ bu yüzden hükûmetin zarar etmesini arzu etmezsiniz.

Yabancı, omuzlarını silkti:

— Bu verdiğim haberin yanı başında şu veya bu arzum yok. Fakat tekrar ediyorum: Bu sabah bir köpek balığı gördüm ve bana bunun aksini isbat edecek adamı görmek isterdim.

Direktör, dalgın dalgın pencereden dışarıya bakıyordu. Birden ziyaretçiye döndü. Aklına yeni bir fikir gelmişti:

— Bu köpek balığının canınızı az sıkmadığı muhakkak... dedi. Fakat acaba duyduğunuz bu can sıkıntısının banknotla izalesi mümkün olamaz mı?

Yabancı, hemen cevap vermedi. Bir müddet dişlerile alt dudağını ısırdıktan ve derin derin düşündükten sonra, diplomatça bir eda ile:

— Can sıkıntısı için ve neşem kaçtı diye para talebinde bulunacak değilim, dedi. Fakat düşününüz ki artık bu vaziyette seyahat plânlarımı değiştirmek mecburiyetindeyim. Çünkü böyle tehlikeli bir yerde daha fazla oturmamı kimse talep edemez. Bu yüzden hiç hesapta olmıyan bir hayli masrafa gireceğim.

Direktör gülümsiyerek:

— Güzel! dedi. Zarar ve ziyan diyelim.

Biraz ileri geriden sonra bu zarar ve ziyan üzerinde bir anlaşmaya varıldı. Direktör yabancıya derhal icap eden parayı verdi. O da, ayni günde trene bindi, seyahate çıktı.

Köpek balığına gelince:

Bir daha izine rastgelmek mümkün olamadı.

Direktörün hiç şüphesi yoktu artık: Bu korkunç mahlûk, bilhassa ve yalnız yabancıya görünmüştü. Şimdi de onu büyük bir inatla diğer plâjlarda takip etmekteydi!..